

11111

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

Nas' jezik

НАШ ЈЕЗИК

Nov. Ser.

НОВА СЕРИЈА

Књ. IV св. 5-8

БЕОГРАД 1953

О ДОПУСНОМ ЗНАЧЕЊУ СВЕЗИЦЕ *И* И РЕЧИ *ИЈЕДАН*, *ИМАЛО*, *ИКО* И СЛ.

Било би можда претерано рећи да су свезице пасторчићи наше граматике. Али је несумњиво тачно то да ванредно богатом и сложенем сплету свезичне семантике, како у историском развоју тако и у савременом пресеку језика, није поклоњена она пажња коју то питање заслужује. Проучавање кретања, гранања свезичних значења било би за синтаксу врло занимљив и захвалан задатак.

На овом месту задржаћу се на допусној употреби свезици *и* и њеном повезивању са речима *један* и *мало*, *сако*, *какав*, *који* итд. — у нове речи с допусним значењем: *иједан*, *имало*, *ико*, *икакав*, *икоји* и сл. Постоје, наиме, извесна колебања у писању и у говору која су у вези с тим речима: да ли треба писати *и мало*; *и један* или *имало*, *иједан* (у концесивном значењу); да ли треба говорити: *од икога* или *и од кога*.

Прво — о развоју значења свезице *и* од обичног саставног значења до концесивности.

Свезица *и*, као што је то добро познато, служи у савременом језику углавном за везивање, али и за истицање. До друге службе долази семантичком еволуцијом из прве. Покушајмо да то објаснимо. Узмимо најобичнији пример; ми кажемо: *И* најниже животињске врсте имају осећај додира. Нама је јасно да је овде подмет истакнути део реченице, да на њему лежи реченични нагласак. Целокупно значење ове реченице указује на то да субјекат није оно што је обично и добро познато, већ нешто ново и интересантно; зна се да више животињске врсте имају развијен осећај додира, а овде се износи да и оне најниже, чак и оне, показују исту особину. Којим је формалним моментом исказано то истицање подмета?

Ми овде налазимо свезицу *и*, обичну саставну свезицу, која је примила на себе функцију истицања, која, дакле, овде сама значи *чак и* (Чак и најниже животињске врсте имају осећај додира). Како је дошло до такве употребе једне саставне свезице можемо лако погодити. Измена значења врши се у таквим сложеним реченицама где љу међуреченичној вези постоји и саставно и истицајно значење; напр.: Све ове разноврсне, високо развијене, средње развијене *и најниже* животињске врсте имају осећај додира. У свезици *и* остаје то тако стечено значење истицања које она после односи даље, у друге реченице.

Истицање садржи у себи различне нијансе које се јављају зависно од целокупне ситуације. У горњој реченици свезица *и* има значење сродно свезици *чак*, и може сама заменити везу *чак и*, као што смо већ казали. Имамо, међутим, и друкчији пример: Ја сам се томе колачу *и* надао (Баталака, Историја српског устанка II, Бгд 1898, 590). И овде се истиче реч уз коју стоји *и* — глагол *надаши се*. А да ли овде *и* значи *чак* или нешто друго? Ако је значење ово: Ја сам слутио нешто; ја сам се томе колачу (тј. непријатности) и надао, али је изненађење ипак испало исувише велико — онда *и* значи *чак*. Ако се мисли овако: Ја сам се томе колачу и надао, али тако рђавом исходу никако — онда се *и* осећа као *додуше*, *још и* или сл. Међу разним преливима значења који се појављују приликом употребе појачајног *и* јавља се и допусна нијанса: Волим чути *и* да ми болује, нег' да с другом драгом ашикује (Вук, Н. пј. I, 267). Свезица *и* има овде такође значење *чак*, али у резултату опште реченичне семантике добива и значење *макар*. С друге стране, кад погледамо наш први пример, ми констатујемо да ту *и* не значи *макар*, тј. немогућно је извршити замену па рећи: Макар најниже животињске врсте имају..., али допусно значење већ лежи скривено и овде, што се види када се иста мисао искаже нешто друкчије: Све животињске врсте, макар то биле и најниже, имају осећај додира.

Као што се види, свеза *и* у разним реченицама, у разним уобличењима мисли, прима у себе концесивно значење и постаје концесивна свеза. Иако се она не наводи као таква

у нашим граматицама, довољно је изнети неколико примера да се покаже да је она збиља то у извесним приликама: Боље је о свој астал *и* лош него о туђ богат нож отирати (Вук, Н. посл.); Од крмка је корисно *и* длаку ишчупати (Капетановић — Љубушак, Народно благо, Сарајево 1888, 342); Боља је *и* мршава погодба него претила парница (Вл. Ђорђевић, Марв. лекар, Крагујевац 1898, 330).

Да бисмо разумели повезивање концесивног *и* с неким заменицама и прилозима, морамо истаћи још нешто. У допусним конструкцијама (било да се ради о целим реченицама, било само о синтагмама) појављују се две могућности. Може се, прво, допуштати нешто веће одн. мање, јаче, одн. слабије, боље, одн. горе од обичнога; па да се ипак догоди оно што би се утолико пре догодило када би мера, онаква каква је, била обична. Ево примера за то: Нигде се у нашој историографској литератури не може наћи комплекс који би дао *и* бледу... слику... митолошког живота (Агатоновић, Слов. митологија, Бгд 1904, III). Пристаје се *и* на бледу (тј. слабију од осредње) слику, али се ни она не налази; тим пре се не би нашло ништа ако би се поставио виши захтев — једна пристојна, ваљано документована слика. Или: Хвала Богу кад сам дочекао да их *и* овако видим наштампане (Вук, Н. Пј. 1, XIII); пример је из РЈА (обрада свезе *и*), где се правилно тумачи да реч *овако* значи овде нешто „мало“ иако сама по себи она нема то значење. Реч коју обухвата допуштање не мора увек значити нешто „мало, слабо“ како то мисли РЈА (III, 762). Може се јавити и супротан случај: *И* да ми се добро плати, нећу да продам ову књигу“.

То значење неког слабије или јаче израженог квалитета иде и до другог, до суперлативског значења, исказаног опет на различне начине. Пример из Вука: За мене [he] бити велика радост, ако будем могао *и* најмање бити у помоћи (Писма Платону Атанацковићу, Беч 1845, 14). Пример из М. Ђ. Милићевића: Ако бисмо *и* за тренутак погледали у сунце... ми после тога... не бисмо могли видети готово ништа (Физиологија и Хигијена, Бгд 1878, 142); тренутак овде значи „најмањи“ делић времена. Или: То изумевање [штампа] пада баш у

нестадак [sic] и последње сенке државне самосталности (Ј. Бошковић, Списи II, Бгд 1888, 174).

У овим значењима свезица *и* се често везује за поједине, одређене речи, чинећи с њима све више једну целину.

* * *

Историски врло рано (још у првој половини 13-ог века, в. Даничићев Рјечник из књижевних старина I, 386) спаја се концесивно *и* са речју *један*, која у ту везу улази у значењу *један једини*, дакле у значењу нечег сведеног на крајњу, на најмању меру. Та веза је и данас веома обична у нашем језику. Треба даље имати на уму да када се речи *и* и *један* нађу једна поред друге са јединством значења, то значење може развијати извесне семантичке нијансе. Нова реч *иједан* може да значи само *макар један једини*, као у овим примерима (са неисправним растављеним писањем): Он пада у време много старије, но што је нога *и једног* Бугарина ступила у Македонију (Т. Ђорђевић, Македонија, Панчево 1920, 48); Менај није имао снаге да прозбори *и једну* реч (Венац књ. X, Бгд 1925, 325). У оваквом значењу свеза *и* и број *један* пишу се доста често растављено, јер се још увек у језичком осећању издваја семантика и једне и друге речи. Још већа сливеност јавља се онда када веза *и + један* почиње значити *било који, макар који*, што је разуме се, врло блиско значењу *макар један једини* и што се и не може увек тачно издвојити. Напр: То је много више него што је *иједан* учитељ учинио за свога ученика (А. Белић, Вук и Даничић, Бгд 1947, 88). Треба, међутим, имати у виду да је и у првом и у другом случају постигнуто довољно јединство значења за састављено писање, и према томе *иједан* — кад значи оно о чему смо овде говорили — ваља увек писати као једну реч.

Свезица *и* стоји и са сродним речима: *једини, једаншћ*. Да ратујемо, док нас *и једина* траје (Ж. Дачић, С Брегалнице и Вардара, Бгд 1913, 59); растављено писање је исправно јер за састављање тих двеју речи нема још довољно разлога — просто стога што ова веза у говору није уобичајена, што не претставља у језику устаљену целину. Учинила [се]...

љепша него *иједанпуш* откако је гледаш (Л. Перковић, Новеле, Згб 1935, 87); *и* је правилно састављено са *један а један* правилно са *пуш*, тако да је пример написан исправно.

Сличан је случај са спајањем допусног *и* и прилога *мало*. Када се каже *имало*, реч *мало* се ту осећа исто тако „суперлативски“, тј. као *најмање*. Срастање је такође старо, о чему сведочи РЈА (у једном делу из XVI-ог в. и касније има примера с очигледним јединством значења тих двеју речи иако се оне у старијој књижевности пишу махом растављено). Додуше акценатске прилике код овог прилога¹⁾ сведоче о томе да је он настао касније него *игде*; али релативна новина према *игде* још није доказ да је реч уопште нова у језику. Овде је постигнута семантичка и акценатска целина и те две речи треба писати састављено. Добро је написана реч *имало* у овим примерима: Сва ова стабла расту у вис, ако им је мјесто *имало* повољно (Шулек, Користи и гајење шума, Згб 1866, 163); Снажна [је] али без *имало* сувишнога (С. Матавуљ, Приморска обличја, Н. Сад 1899, 144). Према данашњем правопису нетачно је написан овај пример: Јер богме, ако је *и мало* био на гласу онај, који је починио лупештину, морао је то... заплатити коцем' или конопцем (Л. Грђић — Бјелокосић, Из народа и о народу I, Мостар, 221). До одвајања *и* и *мало* долази у писању каткада и данас, вероватно због тога што се веза понекад изговара са нарочитим наглашавањем речи *мало*, тј. као *и мдло*, ради већег истицања оног значења *најмање* које лежи у *мало*. Растављено писање тих двеју речи у овом значењу, ма какви семантички призвучи били у питању, ипак је неоправдано.

* * *

У сличној функцији стоји свезица *и* и у тзв. општим заменицама 'одн. прилозима где је други саставни део упитно-односна заменица или прилог. Да набројим прво те опште заменице и прилоге који се могу наћи по нашим речницима и код писаца. То су: *ико*, *ишта* (*ишто*), *икакав* (*икакв*), *икако*, *икојд*, *ичијд*, *иколикв*, *иколико* (*иколицкв*, *иколицко*), *икад*(а),

¹⁾ Од *и мдло* постало је *имало* а не *и мало*, као *игде* од *и гдѣ*.

йкуд(а), йкамо, йгде, йгдје, йгда. Као мање више дијалекатске речи могу се навести још: *йкаков, йкав, йки, йко-јакџ, йгђе, йђе, йгди, йгдарицџ, йчесов, йчигов.* Засебно стоји *йоле* са варијантама *йоље, йолке, йолицџ*; архаично је *иколи*; осим тога у старом језику и у данашњим дијалектима могу се наћи неке од тих речи проширене на крају партикулом *р* или *ре*.

Поставља се питање — како су ушле у те новостворене целине заменице одн. прилози *који, какав, где* и др., не много слични по значењима речима *један* и *мало*. Ако речи *један* и *мало* могу имати значење нечег сведеног на крајњу меру — значење које се често јавља и иначе у концесивним реченицама — чега сродног има између тога и наведених заменица и прилога? Треба имати на уму да све просте заменице, одн. прилози, што долазе овде у обзир имају тројако значење: упитно, односно и неодређено. Они улазе у нове концесивне сложенице с неодређеним значењем (не с упитним, како мисли РЈА).

Неодређени прилог *кад* (узмимо њега као пример), док стоји самостално, значи *некад, када било*. Међутим ступајући у везу *икад*, он модификује своје значење свдећи га било на значење неке ређе могућности, било на значење *један једини* *пуш*, дакле на нешто „крајње“, са даљим преливима тога значења (јављају се, дакле, обе могућности о којима је напред било говора). У следећим примерима *икад* има прво значење, тј. *кадикад, йонекад, бар некад, још и некад*: Из ропства *и кад* [неисправно растављено писање!] а из гроба *никад* (Вук, Н. Посл.); Робом *и кад* [!] а гробом *никад* (Исто); Болујући *и кад* [!] ће ми доћи, | Ашикујућ' *никад* ни до в'јека (Вук, Н. Пј. I, 268). Друго, „суперлативско“ значење прилога *кад* у вези *икад* налазимо у сасвим обичним нашим реченицама: Ако се *икад* будеш сетио ове куће (тј. макар једном или било кад), *ти се сети и мене*.

Исти је случај са прилогом *колико*: Како ћу ти јадовати, | Родитеље разговарат'? | 'Оца м'бгу *иколико* [д'бнекле, бар унеколико], | Мајку јадну *николико* (Н. Шаулић, Српске народне тужбалице I, Бгд 1929, 20) — према: Ако *иколико* (макар и најмање) волиш свој дом, *немој га напуштати*. Исто

то код прилога *икако*: С пушком *икако* [још и некако] — без пушке никако (Р. Чолаковић, Записи из ослободилачког рата II, Сарајево 1948, 26) — према: Кад бисмо *икако* (макар како тешко или било на који начин) могли да набавимо ту књигу, ми бисмо је набавили.

Поводом ових примера — и једног и другог типа — треба опет напоменути да је исправно једино састављено писање набројаних и сличних речи допусног значења.

Спајање *и* са набројаним заменицама и прилозима извршено је такође врло рано. РЈА налази, напр., речи *ишшо*, *икад*, *икако*, *икоји* већ у 16-ом веку, а *игда* чак и у 15-ом (постало, вероватно, у наслону на *нигда*, *свагда*, који су настали раније). Прилози *иоле* и *изумрло иколи*, ооадва такође концесивна, сведоче исто тако о великој старини настајања сличних формација јер су у њихов састав ушле речи којих данас више нема у говору.

Даћу примере из наше књижевности за обичније допусне заменице и прилоге, не задржавајући се на онима који било по облику било по значењу спадају у дијалектизме.

Ја га добро познајем, боље него *ико* (И. Гарашанин, Писма, Зб. за и., ј. и књ. XXI, 129); Тешко да је *ико* тако сретно путовао као ја (Ј. Новић Оточанин, Бршљан 1885, 24); Да са сином *ико* има, мање би ми јада било (Н. Шаулић, Тужбалице 1); погрешно написано: Он то мора знати боље него *и ко* (Ј. Ристић, Писма Ф. Христићу, Зб. за и., ј. и књ. XX, 102).

Ако има *ичег* што те може спасти (Ј. Ј. Змај, Певанија I, Н. Сад 1882, 437); Ја не желим да *ишшо* урадим што ми они не би одобрили (Р. Чолаковић, Записи 23); Прође вас воља *ишша* да упитате (Политика 1951, бр. 13788). Пример за *ишша* са умереним значењем *шша*, које ту значи *колико*: Ако будеш *ишша* честит, неће ти бити зло (Славонија, Зб ЈА XXVI, 115); погрешна су према данашњем правопису ова два примера: Боље је *и шша* него ништа (Вук, Н. Посл.); Кад сам сит *и шша*, нијесам гладан ништа (Исто).

Мучили су... народ горе него *икакав* непријатељ (Ст. Новаковић, Турско Царство, СКЗ 94,120); Лаж [је] да је

икакове војске српске према Турској и било (Баталака 652); неправилно: *Кад је круха и каква*, не бојим се госта никаква (Арсенијевић, Збирка речи из Лике у лексикографској грађи САН).

Размисли се, може ли *икако* Црногорац другојачи бити (Његош, Лажни цар Шћепан, Трст 1851, 104).

Тешко да ће се *икоје* [место]... успоредити са Карловачким Стражиловом (К. Руварац, Скупљени списи I, Н. Сад 1866, 202); Ја не бих рекао да ће *икоји* од нас душом поднијети за оно што се не зна (С. Матавуљ, Из Црне Горе и Приморја, Н. Сад 1888, 42).

Тако му виноград и роди боље него *ичији* (Ј. Ј. Змај 478); Не дај да *ичија* марва штету чини (Ј. Веселиновић, Сељанка, Бгд 1893, 173).

Не налазим да ће вам све рецензије *иколико* помоћи (В. Јагић, Спомени мојега живота I, Пос. изд. СКА XXV, 346); данас би било неисправно: Да ти хајеш *и колико* за ме, ти би једном поручила по ме (Вук, Н. Пј. VI, 162).

Зар сам се ја *икад* шалио с тобом (К. Трифковић, Драм. списи II, СКЗ 18, 133); Јеси л' мајко *икад* млада била? Јеси л' *икад* имала севдаха? Је л' ти мио *икад* туђин био? (Бос. Вила 1892, 139); застарело: Боље је *и кад* него *никад* (Вук, Н. Посл.); Не стоји, да сам ја са њим *и када* ту ствар озбиљно трактирао (Ј. Ристић 211).

Нема трагова... да су Ђирило и Методије *цгде* међу Словенима радили пре, но у Моравској и Панонији (Ј. Бошковић, Писма о књижевности, Н. Сад 1892, 20); према данашњем правопису неисправно: Јел' ово *и гђе* у свијету било да ј' сестра сестру своју заклала (Вук, Н. пј. I, 217). Итд.

О писању ових и сличних речи може се укратко рећи ово. Код старих писаца, цитираних у РЈА, уколико је цитирање поуздано, било је већ и састављеног писања, поред многобројних примера с растављањем. За Вука и Даничића РЈА изричито каже да су те речи писали махом одвојено. Вуков Рјечник (II изд.) даје увек обе варијанте, са растављеним писањем у загради. Код каснијих писаца све више

преовлађује састављање двеју речи у једну, што је у Речнику Ристића - Кангрге доследно спроведено.

* * *

Друго важно питање које се поставља у вези с овим речима јесте — како намештати предлоге уз њих. Да ли их треба стављати испред целе сложене речи допунског значења или између свезе *и*, која би се у том случају писала одвојено, и основне речи? Граматика је раније углавном прописивала уметање предлога (*и од кога, џ са ким*).

„Правопис савременог нашег језика“ д-ра Ј. Вуковића (I део, Сарајево 1952) говори о овоме на стр. 91: „У нашим средишњим говорима и у зависним падежима сасвим су обични облици ових замјеница са неодвојеном рјечцом *и*: од иког, у икакву, пред ичијим итд“. Д-р Вуковић истиче да ни један ни други начин (тј. са предлогом испред целине или са уметнутим предлогом) није необичан и да књижевници пишу и једно и друго, како кад.

Да ово тврђење д-ра Вуковића одиста одговара нашој језичкој стварности сведочи нам књижевна грађа из које ћу дати извештај број примера.

Нашла сам много примера са предлогом испред нерастављене заменице *иједан*. Ево само неколико: [Ја] сам сâм, без *иједне* душе (И. Гарашанин 74); Настаје... страдање, без *иједног* срећног дана (Св. Ранковић, Сеоска учитељица, Бгд 1899, 157); Човек може поднит више од *иједне* бештије (И. Ђипико, За крухом, Н. Сад 1904, 233). Свакако да се може наћи примера и са уметањем предлога између *и* и неког падежа броја *један*; међутим, прегледајући грађу института за језик САН, нисам наишла на такве случајеве.

За *ико* и *ишта* имамо примера и са уметањем предлога: Најстарији свештеник многобожачки први призна немоћ домаћих богова које целог века служи усрдније *и од кога* (Љ. Ковачевић и Љ. Јовановић, Историја српског народа II, СКЗ 21, 56); Може ли игда *и* у чему нешто обновљено да буде једнако нечему новому (В. Черина, Јанко Полић Камов, Ријека 1913, 8).

Код заменица *икакав* и *икаки* у књижевности опет преовлађују примери без уметања, иако ии друкчији примери не би били необични: [Младић] јој се љепши учини *од и каква* [неправилно писање!] на овом свијету чоека (Вук, Н. Прип. 151); Постави на њ свето посуђе *без и какве* [!] молитве (Даничић, Писма о служби божјој, Бгд 1867, 344); Ја бих радије путовао по оваквом времену, но *ѿо икаквом* другом (С. Матавуљ, Ускок, СКЗ 75, 124); Може се по онијем крајевима доста чути, особито у пјесмама, и то *без и како* [!] невоље (Вук, Н. Пј. I, 21, у белешци испод текста); Како могу пресуђивати људи који слободно — *без и како* [!] срамоте своје — могу признати да и не знаду шта је књижевност (Даничић, Ситнији списи, Пос. изд. СКА IV, 133); Он је био неспособан *за икаки* културни рад (Т. Остојић, Досијеј Обрадовић у Хопову, Н. Сад 1907, 332).

Код заменице *икоји* обе могућности: [Трајан је био] са свима врлинама а без крајносги *и у којој* (М. Ђ. Милићевић, Разматрања о узроцима величине Римљана..., Бгд 1866, 133); Сваки... Србин плаћа најмање 15 динара непосредне порезе (*без икојих* приреза) (Ст. Новаковић, Двадесет година уставне политике, Бгд 1912, 265); Титова је команда *јача од икоје* (М. Ножинић, Демоња, Згб 1950, 264).

За заменицу *ичији* са предлозима нашла сам примере само с употребом предлога *без*, и то без уметања! [Они] су је по том и ослободили од Турака, *без и чије* [неправилно писање !]... помоћи (Вл. Карић, Србија, Бгд 1887, 272); Хоће да раде *без и чије* [!] помоћи (Ј. Бошковић, Скупљени списи I, Бгд 1887, 4).

И један и други начин стављања предлога толико је уобичајен да ми једва можемо да одредимо неке смернице у употреби. Ипак се ту може указати на један момент.

Споменули смо већ, говорећи о *иједан*, да се у тој речи јављају две нијансе значења: *макар један једини* и *било који, макар који*. Рекли смо и то да се већа сливеност значења осећа у другом случају него у првом, и да се то, без свесног учешћа онога који пише, огледа понекад у састављеном одн. растављеном писању. Ако погледамо заменице одн. прилоге саграђене са речцом *ма*, запазићемо да ту такође постоји

двојство значења, још јаче испољено, које се види и у опште усвојеном двојакном начину писања и изговарања: у *мако* се значење *билб* ко развило даље, и та реч данас значи *којеко*; *макудѧ* значи *којекуда* и сл. Међутим, растављено писање и изговарање *ма кѧ*, *ма кѧдѧ* означава праву концесивност. У језичкој пракси утврђено је да се говори и пише *ма од кога* ако је та веза концесивног значења (номинатив *ма кѧ*: *Ма од кога да примиш поклон, треба да се захвалиш*), док се *од макога* говори и пише онда ако је одговарајући номинатив *мако*: *Немој да примаш поклоне од макога*.

Код наших заменица и прилога са концесивним и разлика у значењу је нешто друкчија и није толико велика; она се и не може увек тачно повући (в. напред поводом примера за прилоге *икад* и *икако*), те се код заменица не огледа у писању номинатива. Ипак се у косим падежима са предлозима каткада врши диференцијација значења баш помоћу оног места које заузима предлог. Узмимо овакав пример: *Ако и без чије помоћи могу, могу без твоје* — значи отприлике ово: *Ако може да ми се ускрати помоћ макар једног јединог човека, онда то може бити твоја помоћ*. С друге стране: *Ако: без ичије помоћи могу, могу без твоје* — значи: *Ако могу сам, шта ће ми твоја помоћ, тј.: било ко, свеједно ко да дође у обзир за помоћ, он ми није потребан, па ниси потребан ни ти*. Такво разликовање може да се јави код извесних писаца, и примећује се у неким од наших наведених примера. Али су примери по значењу међусобно врло блиски; стога се и у стављању предлога запажа велико колебање. То колебање и немогућност да се донесе одлука о томе шта је правилније води често до тога да се конструкција просто избегава употребом неких других израза (*било ко, макар ко, ко му драго*).

Видимо да су у погледу употребе са предлозима сложене заменице пошле различитим путевима. Код одречних заменица (*нико, ништа, никоји*) предлог стоји искључиво између *ни* и основне заменице: *ни од кога, ни са чиме, ни у којем*. Код допусних заменица сложених са речцом *ма* јављају се два јасно издвојена семантичка прелива, и зависно од њих одређује се место предлога. Што се тиче заменица сложе-

них са допусним *и*, скорија језичка будућност показује да ли ће код њих доћи до изражаја слична тенденција као код заменица са *ма* — да место предлога буде зависно од извесних нијанса у значењу — или ће се предлози одредити за место испред концесивног *и*, за шта у данашњем разговорном језику има доста наговештаја.

И. Грицкаш